

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרב ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת ויקהל-פקודי תשפ"א

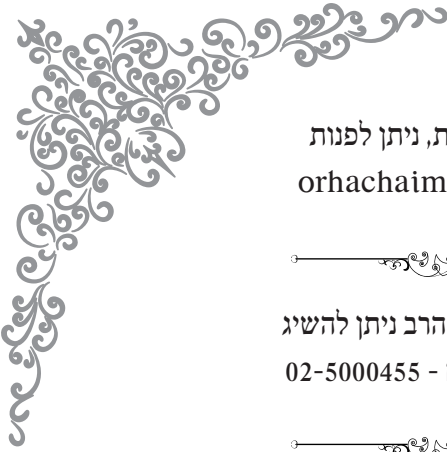
זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	
19:04	18:22	17:30*	י-ם
19:01	18:19	17:27	ת"א
19:02	18:20	17:28	ח"פה
19:03	18:21	17:29	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 17:10

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00

קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת ויקהל-פקודי תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהר"ך" - חומש שמות

1 ..... השבת מעוררת

פרשה למעשה:

5 ..... עשה לך קהילות גדולות, ודרוש לפנייהם הלכות שבת

6 ..... הלואי אותי עזבו ותורותי שמרו

14 ..... כל נפש מישראל עולם מלא

שלום בביתך:

20 ..... הסבלנות משתלמת

השבת מעוררת

ידוע כי אדם העובר על אסורי שבת בשוגג חייב להביא קורבן.

מדוע? כאשר הוא נכנס לחדר והדליק בטעות את האור... למה מחייבים אותו בקורבן?

כי אין מציאות כזו - לשכוח את השבת, אפילו לא לרגע!

אם שבת היום - אין מקום לשום מחשבה אחרת שמסיתה את הדעת.

אמרו חז"ל (ברכות

יד ע"א): "כל הלן שבעת ימים בלא חלום נקרא רע".

ביאר הגר"א ז"ל: בכל שבעה ימים חייב להיות יום אחד שהוא שבת. ומה קורה בשבת? אז יודע אדם כי ששת

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' (שמות לה, ב).

קדוש יעקב, רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל בספרו "פתוחי חותם" מבאר:

"ששת ימים תעשה מלאכה" - תעשה מאליה. כדי שיוכל האדם לשבות את שביתת השבת כראוי, ותחול עליו קדושת שבת, עליו להתחזק באמונה ובביטחון בה' יתברך במשך השבוע כולו,

ולהפנים את הידיעה כי לא הוא "בעל הבית" על עסקיו, ולא הוא הגורם לרווח או להפסד, אלא הכל מאיתו יתברך - "וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנִּתֵּן לְךָ כָּח לַעֲשׂוֹת חֵיל" (דברים ח, יח).

כי אין מציאות

לשכוח את

השבת, אפילו

לא לרגע!

העולם הזה הוא דמיון, והשבת מעוררת אותנו ממנו, ומזכירה לנו שכל המלאכה בידי ה', וכל השאר - כחלום יעוף.

הגמרא (תענית כג ע"א) מספרת מעשה שארע עם התנא הקדוש חוני המעגל: לחוני המעגל היתה קושיה עצומה על הפסוק בתהלים (קכו, א): "שִׁיר הַמַּעְלוֹת, בְּשׁוֹב ה' אֶת נְשִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֻלְמִים". האם יתכן שישן אדם שבעים שנה ברציפות בחלום?

יום אחד היה מהלך בדרך וראה אדם נוטע חרוב. אמר לו חוני המעגל: "חרוב זה, עד כמה שנים צריך להמתין כדי שיטען פרות?".

אמר לו: "עד שבעים שנה לא יטען בפעם ראשונה".

אמר לו חוני: "האם פשוט לך שתחיה עוד שבעים שנה?".

אמר לו אותו האיש: "אני מצאתי את העולם נטוע בחרובים, וכמו ששתלו עבורי אבותי - כך אני שותל לבני".

הימים האחרים אינם אלא כחלום. כל העולם הזה שאנו שקועים בתוכו במשך השבוע, כולו דמיון ותעתוע. אומנם, כשהאדם עסוק בעניני העולם הזה וטרוד במלאכתו - קשה לו להבחין בכך, אולם כשמגיעה השבת היא מזכירה לו שה' מנהל את העולם: הנה, כולם שובתים, והקב"ה מפרנס.

אבל אדם שלן בכל שבעת הימים, ואינו מתעורר אפילו בשבת, אם גם אז אינו קולט שהוא חי בתוך חלום - נקרא רע.

הציווי לעשות מלאכה בששת ימי החול בלבד, נאמר לישראל קודם הציווי על מלאכת המשכן. רש"י פרש במקום: "לומר שאינו דוחה את השבת".

אפילו עבור בניית המשכן והשראת השכינה אין מחללים את השבת! השבת היא השראת שכינה בפני עצמה. היא מרוממת את היהודי לאמונה וידיעה שהכל מאת ה', וכל המרוץ שכולנו נעים בתוכו בימות השבוע - אינו אלא דמיון ותעתוע.

ישנו בעולם".

אמר להם: "אני חוני המעגל".

לא האמינו לו.

הלך לבית המדרש, ושמע את החכמים שאומרים: "השמועות מאירות וברורות לנו כבזמנו של חוני המעגל, שכאשר היה נכנס לבית המדרש, כל קושיה שהיתה להם לחכמים היה עונה ומברר להם אותה".

אמר להם: "אני הוא אותו חוני שאתם מדברים עליו".

אבל גם הם לא האמינו לו.

ישב חוני, ותקפתו שינה ונרדם. הקיפה אותו שן סלע ונעלם מעין הבריות, וישן שבעים שנה. כאשר התעורר, ראה אדם מלקט פירות מאותו עץ. שאל אותו: "האם אתה הוא זה ששתל את העץ?".

אמר לו: "אני בן בנו".

"משמע מכך, שישנתי שבעים שנה!"
אמר חוני לעצמו.

הלך לביתו ואמר להם: "האם בנו של חוני קיים?"

אמרו לו: "בנו כבר לא, אבל בן בנו

קמחא דפסחא

למשפחות נזקקות
ולאברכים עמלי תורה!

בהידור
רבי!

חג הפסח הבעל"ט מתקרב, ואיתנו הוצאות החג הגדולות לקיום מצוות החג בהידור ובשלימות. כמידי שנה מוסדות אור החיים מחלקים אלפי מנות "קמחא דפסחא" לאברכים עמלי תורה ולנזקקים

התקשרו ותרמו בעין יפה

02-5000455

עם אתם יכולים להיות שותפים
במצות הגדולה!

מדויק.

אם נראה שיש חיסרון - החיסרון הוא

בכלי, באדם.

הקב"ה ברא לכל אדם ואדם את הכלים הנחוצים לו לעבודתו יתברך.

אדם שיש לו מכונית, והוא משתמש בה באופן לא נכון - מסתבר שיהרוס אותה.

אם אדם לא משתמש באופן נכון בכלים שניתנו לו, הוא מקלקל אותם.

הבה נשתמש בכלים הנפלאים שנתן לנו הקב"ה באופן הנכון, לפי האמונה הצרופה מאבות העולם.

חלשה דעתו של חוני, ביקש רחמים שימות, ומת.

אין ספק שחוני המעגל, התנא הקדוש, האמין בקב"ה בלב שלם ובלא שום שמץ פקפוק. רק קשה היה לו: איך יכולה להיות שינה של שבעים שנה, והקב"ה הראה לו זאת.

עלינו להסתכל על העולם במשקפת של אמונה, שרק דרכה אפשר לראות את העולם באופן האמיתי והנכון.

היכן אפשר למצוא את המשקפת האמיתית והמדויקת על העולם? - בתורה ובדברי חז"ל.

כל מה שעושה בורא העולם הוא

עשה לך קהילות גדולות, ודרוש לפנייהם הלכות שבת

רש"י הקדוש כבר עמד על שאלה זו וענה: "הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר שאינה דוחה את השבת".

מאחר שישראל עסקו כעת בבניית המשכן בהתלהבות ובשמחה גדולה, התעורר חשש, שמרוב רצון וחשק לתרום ולהתאמץ בענין זה, יבואו לתרום גם בעצם יום השבת, ולטלטל מרשות לרשות.

משום כך חזר הקב"ה והודיע להם על השבת, ללמדם שאפילו לצורך מלאכת המשכן לא יחללו את השבת [מלבד הקרבת הקורבנות ודברים מיוחדים שהותר לעשותם במשכן גם ביום השבת].

וַיִּזְמַן הַשְּׁבִיעִי יְהִיֶּה לָכֶם קִדְּשׁ שַׁבָּת
שַׁבְּתוֹן לַה' (שמות לה, ב).

במדרש (ילקו"ש רמז תח) מובא: "אמר הקדוש ברוך הוא למשה: עשה לך קהילות גדולות, ודרוש לפנייהם ברבים הלכות שבת, כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהילות בכל שבת ושבת, ולכנס בבתי מדרשות, ללמד ולהורות לישראל דברי תורה, איסור והיתר, כדי שיהא שמי הגדול מתקלם בין בני".

הקשו המפרשים: מפני מה חוזרת התורה שוב על ציווי מצוות השבת? הלא כבר בעשרת הדיברות הוזכרה מצווה זו, ובנוסף לכך הוזכר העניין גם בפרשת בשלח. מה טעם הציוויים החוזרים?

הלואי אותי עזבו ותורותי שמרו

הרוחני, כי ידע שהקב"ה צמוד אליו. גם כשהוא עובד בשדה ובכרם, הוא מרגיש כאלו הוא נמצא בבית המקדש, הקדושה חופפת עליו כל היום.

הקדושה הזו שרתה במשכן בזכות בוני המשכן, כי הם השכילו לבנותו עם החכמה האלוקית שניתנה להם מן השמים. בשעה שהם נטלו מתרומת בני ישראל כדי לבנות את המשכן וכליו, הם ידעו להתאים כל תרומה ליעוד הראוי לה.

פְּקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן הָעֵדוּת אֲשֶׁר פָּקַד עַל פִּי מֹשֶׁה עֲבַדְתָּ הָלֹאִים בְּיַד אֵיִתְמָד בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן. וּבְצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יִהְיֶה עֹשֶׂה אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה (שמות לח, כא-כב).

המעלה הגדולה של המשכן והמקדש - היא השראת השכינה.

ההתעלות הגדולה שהאדם היה זוכה לה במשכן ובבית המקדש, היתה מלווה אותה כל הימים. הוא יכול לחיות את שגרת חייו בלי דאגה למצבו

קמחא דפסחא

למשפחות נזקקות
ולאברכים עמלי תורה!

בהידור
רב!

חג הפסח הבעל"ט מתקרב, ואיתנו הוצאות החג הגדולות לקיום מצוות החג בהידור ובשלימות. כמידי שנה מוסדות אור החיים מחלקים אלפי מנות "קמחא דפסחא" לאברכים עמלי תורה ולנזקקים

התקשרו ותרמו בעין יפה

02-5000455

עם אתם יכולים להיות שותפים
במצות העדולה!

כיצד?

לימוד התורה הקדושה.

כאשר באים לדבר ולעורר על עם ישראל בגלותו, ועל חורבן הרוחניות של האומה היהודית, חייבים לזכור מאיפה שאבו כל החכמים והגדולים שהיו בעם ישראל את חכמתם הנפלאה, אשר כל חכמי העולם לא הצליחו להשיגה, ונחשבו כעשבי השדה בפניהם.

כל החכמה הנפלאה הזו שאובה מתוך התורה הקדושה, "וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (דברים ד, מד).

כיום, למרבה הצער, רבים מבני עמנו אינם מכירים את תורת ישראל הכרות אמיתית. הם לא מבינים ולא יודעים, שהתורה היא המקור לחכמה הגדולה ביותר שיש בעולם.

רק אלו הלומדים אותה בלב ונפש ומתמידים בלימוד - זוכים להבין באמת את חכמתה.

הירושלמי מביא שתי דעות על לימוד

כלפי חוץ, כל התרומות נראות אותו דבר.

אבל 'לא ראי זה כראי זה'. אי אפשר להשוות תרומה שניתנת בטהרת הלב, במסירות נפש, בהשתוקקות - לתרומה שניתנת בלי לב, שלא לשם שמים.

בוני המשכן, בחכמתם האלוקית, ידעו מה מסתתר מאחורי התרומה, מה הכוונות של התורם בשעה שהביא את תרומתו.

ככל שהכוונות טהורות יותר, ככל שמסירות הנפש גדולה יותר - כך מעלת התרומה גדולה יותר. וככל שמעלת התרומה גדולה יותר, יש להשתמש בה למטרות נעלות יותר. הכל מחושב ומדויק בתכלית הדיוק.

והנה כיום, שאין לנו לא כהן ולא נביא, ולא בית מקדש שיכפר, הדרך היחידה לקנות את החכמה הנפלאה ואת הדבקות בו יתברך, היא באמצעות

אם כן, הדבר החשוב ביותר בעולם, שאין למעלה ממנו, הוא לימוד התורה! כאשר הלימוד מקבל את אותו ערך מוסף: לימוד מתוך צער - אין לתאר ואין לשער את ערכו ושכרו.

מה לו לאדם להלין ולומר: 'אין לי את הכשרונות שיש לפלוני', או: 'אין לי את הפרנסה שיש לאלמוני'. 'תראו באיזה משפחה אני גדל? משפחה שאינה יודעת מה זו תורה' וכדומה. אדרבה! עליו לשמוח! דווקא משום

כך שכרו מן השמים רב ועצום!

עיקר העלייה בתורה באה מלימוד שבא מתוך עמל ומסירות.

הגאון הרב פנחס חיים שיינברג זצ"ל, ראש ישיבת "תורה אור" כותב, כי מי שאין לו ייסורים - נמצא בפשיטת רגל! כי בלי קשיים - לא עולים! וכשלא עולים - נופלים! כשאדם לא מרגיש שהוא עולה, הוא מרגיש חולשה, הוא שרוי בעצבות, ורגשות כאלו הם המתכון לנפילה.

לכן, במקום להתרעם על הכלים הריקים, כביכול, שהקב"ה נתן לך -

התורה (פאה ד, א): לדעה אחת "אפילו כל העולם כולו אינו שווה לדבר אחד של תורה". המקור הוא מהפסוק (משלי ח, יא): "וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשְׁווּ בָּהּ - אלו אבנים טובות ומרגליות. הדעה השנייה מוסיפה: "אפילו כל מצוותיה של תורה - אינן שוות לדבר אחד של תורה". המקור לכך מהפסוק (שם ג, טו): "וְכָל חִפְצֵיךָ לֹא יִשְׁווּ בָּהּ - אלו דברי תורה, דכתיב (ירמיהו ט, כג) כִּי בְּאֵלֶּה חִפְצֵי נַאֲם ה'".

היצר הרע מכביד את מלחמתו בעיקר על לימוד התורה. הוא יודע היטב את מעלת הלימוד, שהוא שורש התיקון.

משום כך הוא משקיע את עיקר מאמציו לבטל אדם מתלמודו. מצדו, הוא מוכן להתפשר שאדם יקיים מצוות, ובלבד שלא ילמד תורה! כמו שדרשו חז"ל (איכה רבה פתיחתא ב) על הכתוב (ירמיהו טז, יא): "וְאֲתִי עֲזְבוּ וְאֶת תּוֹרָתִי לֹא שָׁמְרוּ" - "הלואי אותי עזבו ותורותי שמרו, שמתוך שהיו מתעסקין בה - המאור שבה היה מחזירן למוטב".

דוד המלך אומר "יִגִּיעַ פְּפִיךָ כִּי תֹאכַל
אֶשְׁרִיךָ וְטוֹב לְךָ" (תהלים קכח, ב).
גם כאשר אדם עובד, כדי להביא טרף
לבתו ולפרנס את בני משפחתו, צריך
ראשו להיות בתורה ובעבודת ה'.

תשמח בהם! תנצל אותם כמנוף
להתעלות. דווקא הכלים הריקים
יכולים לשמש אותך לעבודת ה' ביתר
שאת וביתר עוז.

**האור
לחיים**
מרכז ייעוץ
פסיכוסוציאלי
התאחדות חובות האור לחיים

ישנו ביקוש גובר
לקבל את החוברות
נבתי כנסיות מרובים ברחבי הארץ
זו ההזדמנות שלכם
לזכות בהפצת תורה!

ניתן להיות שותפים
בהצטרפות להוראת קבע
או בתרומה באמצעות כרטיס אשראי
לפרטים נוספים:
058-321-3565 | 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

נא לעיין "עבוד חוברת האור לחיים"

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

במסחר כדי לפרנס את בני משפחתו, אך רק "כפיו" עסקו בענייני פרנסה, וראשו תמיד הגה בתורה.

ברוך ה', הקב"ה אינה לידו, והגיע לארצנו הקדושה, והקים את הישיבה הקדושה "כוכב מיעקב" - טשיבין, ונודע שמו כפוסק וגאון עולם.

ולמה זכה לכל זאת?

כיון שלא הניח לעצמו לשקוע במסחר, ולהפוך ל"סוחר", אלא עשה תורתו קבע ועיקר, ומסחרו טפל וחסר חשיבות.

הרב חיים פנחס שיינברג זצ"ל היה אומר לתלמידיו: 'אל תסתפקו להיות חיילים, תמיד תשאפו להיות מפקדים, גנרלים. בכל דבר - במחשבה, בלימוד, בהנהגה - תלכו על גדול. תחשבו בגדול ותפעלו בגדול!' כלומר, אתם צריכים ללמוד מתוך ידיעה שיש לכם אחריות.

לא רק ללמוד לעצמכם אלא גם ללמד לאחרים!

הפסוק בתהילים אומר: "יִגְיַע פְּפִיָּךְ כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרֶךְ וְטוֹב לָךְ". מתי אשריך וטוב לך? אם אתה מקיים "יִגְיַע פְּפִיָּךְ" ולא יגיע מוחך... תתייגע בענייני פרנסה רק בידיים, אבל ראשך תמיד יהיה שקוע בתורה ובעבודת ה', ביראת שמים ובקיום מצוות.

גאון עולם היה הרב מטשיבין זצ"ל, שקדן מופלג ועמל בתורה יומם ולילה. בהיותו בחור צעיר לימים נפטר אביו, והוצרך לפרנס את בני משפחתו. הוא קנה ומכר סחורה בערים שונות, ובכל עיר שאליה הגיע היה נכנס לרב העיר לפלפל עימו בדברי תורה.

לא פעם קרה ששאלו הרב, לאחר שהתמלא התפעלות מגדולתו בתורה: "לאיזה צורך הגיע כבודו אל עירנו?"

אמר לו: "סוחר אני, והגעתי לצורך מסחרי".

"אתה סוחר?" תמה הרב, "הן גדול ומופלג בתורה אתה!"

אכן, הוצרך הגאון מטשיבין לעסוק

הצורך, כדי שאוכל להסביר גם לאחרים? באיזה אופן יוכלו להבין ולקבל את הדברים?

באופן זה, הוא עצמו מבין טוב יותר את הלימוד.

בנוסף, כאשר אדם יודע שהוא עומד ללמד אחרים - הידיעה הזו מעלה אותו. הוא יודע שאינו יכול להתנהג כאחד הריקים. הוא חייב להתנהג באופן המתאים והראוי לאדם המלמד את התורה הקדושה! וכך הוא עולה ומתעלה!

כאשר אדם לומד מתוך מחשבה כזאת, הן לימודו והן הנהגתו הם ברמה גבוהה יותר.

המשנה באבות (ד,ה) אומרת: "הלומד תורה על מנת ללמד, מספיקין בידו ללמוד וללמד". אם האדם מקדיש מזמנו היקר כדי ללמד את האחרים, הלימוד שלו עצמו לא ינזק, כי מן השמים יסייעו לו.

כאשר אדם לומד תורה מתוך שאיפה ללמד גם את האחרים, הוא בוחן את עצמו - האם הבנתי את הלימוד די

קמחא דפסחא

למשפחות נזקקות
ולאברכים עמלי תורה!

בהידור
רב!

חג הפסח הבעל"ט מתקרב, ואיתו הוצאות החג הגדולות לקיום מצוות החג בהידור ובשלימות. כמידי שנה מוסדות אור החיים מחלקים אלפי מנות "קמחא דפסחא" לאברכים עמלי תורה ולנזקקים

התקשרו ותרמו בעין יפה

02-5000455

עם אתם יכולים להיות שותפים
בצכות הגדולה!

מקוואות... מדובר בסוגיות קשות ביותר. למרות זאת למד בכל כוחו, ולא ויתר גם כשהיה לו קשה ומר ממוות! והנה פתאום, תוך כדי הלימוד, הרגיש שנפתחים לפניו מעיינות החכמה ואהבת התורה.

מני אז ליוותה אותו חשקת התורה עד סוף ימי חייו, ונעשה קודש קודשים - האדמו"ר בעל ה"שומר אמונים" זצ"ל. אש הקודש שאחזה אותו היתה מדבקת כל כך, עד שידוע היה כי כל מי ששמע אותו, ולו במשך דקות ספורות, נפשו היתה מתלהבת לשמור את מצוות ה' במסירות נפש.

לעיתים, הדרך לזכות לתורה רצופה מכשולים וקשיים.

ישנם רבים וטובים שנכנסו לאהלה של תורה למרות התנגדותם של הוריהם לדרכם.

היה עליהם להילחם נגד הקרובים להם ביותר.

בכמה וכמה מקומות דימו חז"ל את

בשבוע הקרוב יחול יום פטירתו של רבי אהרון ראטה זצ"ל, בעל ה"שומר אמונים" ו"טהרת הקדש".

ר' אהרון העיד על עצמו שהיתה תקופה בחייו שאבדה ממנו חשקת התורה. הוא לא הצליח לפתוח ספר, ואפילו לא לקרוא משנה.

כאשר היה מנסה בכל זאת היה מרגיש כאילו הוא קורע את נפשו.

באחד הימים הוא הלך לקברו של אחד הצדיקים, ובכה בדמעות שלישי לפני הקב"ה, תוך שהוא אומר: ריבנו של עולם, אם אינך מכניס בליבי חשקת התורה, למה לי חיים? טוב מותי מחיי, שהרי אילו חיים יש בלא תורה!?

לאחר שסיים את תפילתו קיבל על עצמו שכאשר יגיע לביתו יפתח גמרא, וילמד כל סוגיית שתעלה בידו בכל הכוח, גם אם לא יהיה לו חשק.

הוא הגיע הביתה, פתח את הגמרא, והנה יצא לו פרוש הרא"ש על מסכת

חכמים מחדדין זה את זה בהלכה".
למוד התורה צריך להיות מתוך
מלחמה - מלחמתה של תורה.

כמובן, ה'קרב' צריך להתנהל בצורה
נימוסית ומכובדת, כל אחד חייב
להיזהר בכבוד חברו, ולהיות שמח
ומאושר אם חברו ניצח אותו בקרב
והעמידו על טעותו, וכמו שאמרו חז"ל
(קדושין ל ע"ב): "מאי ל'א יב'שו פי יד'ברו:
אָת אויְבִים בַּשְּׁעַר' (תהלים קכז, ה) אמר
רבי חייא בר אבא: אפילו האב ובנו,
הרב ותלמידו, שעוסקין בתורה בשער
אחד, נעשים אויבים זה את זה, ואינם
זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את
זה, שנאמר (במדבר כא, יד): 'אָת וְהָב
בְּסוּפָה' - אל תקרי בסופה אלא
בסופה".

ומכל מקום, חובה על כל אחד ואחד
להכיר את מעמדו וערכו.

כשם שכפריים שיודעים בסך הכל
לירות חיצים לא יכולים לצאת
למלחמה נגד מעצמה שיש לה טילים
ומטוסי קרב, כמו כן בן אדם לא יכול
להשמיע את דעתו כשהוא נמצא

לימוד התורה למלחמה, וכשם
שלוחם נאלץ לעיתים לעזוב את אביו
ואת אמו ולהתרכז במלחמה שלפניו,
כן הוא בלימוד התורה.

חז"ל (תענית ז ע"א) דרשו את הכתוב
(ירמיהו נ, לו): "חָרַב אֶל הַפְּדִים וְנֶאֱלָו" -
"חרב על [שונאיהן של] תלמידי
חכמים שעוסקין בד בבד בתורה".

כשאדם לומד תורה לבד - אין מי
שיחדד אותו.

הוא בטוח שהסברא שלו טובה, ואין
מי שיאיר את עיניו שההסבר האמיתי
לגמרי אחר...

חז"ל (שם כג ע"א) מביאים את הפתגם
השגור בפיהם של אנשים: "או
חברותא או מיתותא" - אדם יכול
להישאר כל ימי חייו עם אותה דעה,
בו בזמן שאם היה לומד עם מישהו
נוסף היה מתחוויר לו שדעתו עקומה,
ולא היה מי שיישר אותה.

עוד אמרו (שם): "מאי דכתיב (משלי כו,
יז) 'פְּרָזֶל בְּפְרָזֶל יַחַד וְאִישׁ יַחַד פְּנִי
רְעֵהוּ', לומר לך: מה ברזל זה, אחד
מחדד את חברו - אף שני תלמידי

ועשירים במקום אחר. לכן, כדי לחדש חידושי תורה אמיתיים נדרשת ידיעה רחבה בש"ס, ולא כל מי שסיים ללמוד ולעסק בעניין מסוים, יכול להביע את דעתו בעניין ולסבור שהוא בר סמכא בנושא זה, כל עוד לא רכש ידיעה מקפת בכל הש"ס כולו.

במחיצת תלמידי חכמים הגדולים ממנו לאין ערוך.

במלחמה דרושה זהירות, וגם לימוד התורה דורש זהירות.

וכמו במלחמה, כל אחד צריך להכיר את מקומו.

דברי תורה עניים במקום אחד

כל נפש מיישראל עולם מלא

הבחורים ואת הבחורות בעיירה וללכוד אותם ברשתם.

הפעילות החברתית משכה הרבה מצעירי העיירה, והם נחשפו להשפעתם ההרסנית של המשכילים. הם שמעו מהם על העולם החדש, הנאור והמשכיל, לעומת העולם המיושן והפרימיטיבי של הדור הקודם.

הדבורים עשו את שלהם. רבים מהצעירים נפלו ברשתם. הם עזבו את

יהודי מזרח אירופה היו יראים ושלמים, עובדי ה', שומרי תורה ומצוות. עד שפשה נגע ההשכלה, והיא הטילה ארס של כפירה ופריקת עול במסווה של קידמה ונאורות.

היה זה לפני כתשעים שנה. אל אחת העיירות במזרח אירופה הגיעה קבוצת משכילים. הם התגוררו כקומונה בבקתה כלשהי בפאתי העיירה. הם פתחו מועדון חברים, ומשם פעלו למשוך אליהם את

שאביה אינו מניח לה, גילתה לו את האמת.

ברגע אחד חרב עליו עולמו. משאת נפשו היא שבניו ילכו בדרך ה', הוא חינך את ילדיו לתורה ולעבודת ה', והנה בתו משרכת דרכיה ומתרועעת עם בחורים משכילים פורקי עול.

הוא ניסה לדבר על ליבה: "עוד מעט תגיעי לפרקך, בעזרת ה' נשיא אותך לבחור ירא שמים. יחד תכנו בית נאמן בישראל, תמשיכו את שרשרת הדורות של עם ישראל".

אך היא השיבה בעזות: "אינני מוכנה להינשא לבחור פרימיטיבי, אני מעוניינת בבחור מודרני ומשכיל".

דבריה היו לו כמדקרות חרב. הוא לא ידע את נפשו מרוב צער. הוא היה חסר אונים. בצר לו, ניסה לאיים עליה: "דעי לך, אם תמשיכי בדרכך הסוררת, אין לך מה לחפש בביתנו".

אך היא השיבה בלעג: "אם אתה חושב שאתה מאיים עלי - אתה טועה".

בית הוריהם והצטרפו לקומונה שלהם.

היה בעיירה יהודי כשר, חסיד וירא שמים. היתה לו חנות קטנה, בקושי נכנסו לשם לקוחות. כל היום היה יושב בחנותו ועוסק בתורה.

היתה לו בת, נערה בת שבע עשרה. כמו רבים מצעירי העיירה, אף היא התפתתה וביקרה בבקתה של קבוצת המשכילים. בתחילה ביקוריה היו קצרים, אך עם הזמן הם נעשו תכופים יותר וארוכים יותר. היא, כמובן, הסתירה זאת מהוריה, היא ידעה היטב מה צפוי לה אם יודע להם הדבר. לילה אחד, לקראת חצות, קם האב ממיטתו כדי לומר תיקון חצות, והנה הוא שם לב שבתו טרם שבה לביתה. הוא המתין לשובה בדאגה רבה.

הבת שבה לביתה באישון לילה. היא ניסתה לחמוק פנימה בלי שתתגלה, אולם להפתעתה מיד בכניסתה לבית פגשה את אביה. האב חקר אותה מהיכן היא שבה בשעה כזו. בתחילה היא ניסתה להסתיר, אך כשראתה

אחת לשנה היה משגר מכתב אל הרבי ובו פרט את שמות ילדיו, לתפילה ולברכה, ומצרף סכום בעד 'פדיון נפש'. גם בשנה זו שיגר מכתב אל הרבי. אלא שאז נקרה כמוחו השאלה, האם הפעם יכלול גם את שמה של בתו הסוררת. מצד אחד, היא בתו, אך מצד שני, היא ברחה מן הבית ונתקה כל קשר עם המשפחה.

לאחר התלבטות החליט שלא להכליל את שמה. אם היא בחרה 'למחוק' את עצמה מן המשפחה - אז עד הסוף. היא לא קיימת עוד!

קמה ממקומה, הלכה לחדרה, ארזה את חפציה ועזבה את הבית.

האב היה בטוח שלאחר שסערת הרגשות תשכך היא תשוב לביתה. עבר יום, עברו יומיים, אך היא לא שבה עוד לעולם. היא עזבה את הבית לצמיתות.

ההורים התאבלו על בתם. עולמם חשך בעדם. לא היה להם מושג היכן היא שוהה, מה מעשיה, ועד כמה הרחיקה לכת.

היהודי הזה היה חסיד נאמן לרבו, האדמו"ר רבי ישראל מהוסיאטין.

קמחא דפסחא

למשפחות נזקקות
ולאברכים עמלי תורה!

בהידור
רב!

חג הפסח הבעל"ט מתקרב, ואיתו הוצאות החג הגדולות לקיום מצוות החג בהידור ובשלימות.
כמידי שנה מוסדות אור החיים מחלקים אלפי מנות "קמחא דפסחא" לאברכים עמלי תורה ולנזקקים

התקשרו ותרמו בעין יפה

02-5000455

גם אתם יכולים להיות שותפים
מצכות הגדולה!

אותו יהודי ניצל בנס. הוא היה שרוע בתוך ערמת גופות של מתים. הנאצים היו בטוחים שכולם מתים ועזבו את המקום. אך היתה בו רוח חיים, הוא לא מת. הוא פילס את דרכו מתוך ערמת הגוויות והצליח להימלט מן המקום. בחסדי שמים הוא שרד את השואה האיומה.

לאחר שצבאות בנות הברית כבשו את גרמניה, הגיעה המלחמה לקצה. כוחות הברית אספו את שארית הפליטה ושיכנו אותם במחנות, משם שלחו את הניצולים לארצות שונות בעולם. אותו יהודי ביקש להגר לאמריקה.

הוא הגיע לאמריקה חסר כל. ארגוני צדקה וסעד רבים טיפלו בניצולי השואה שהיגרו לאמריקה. היהודי הזה הגיע לבית שבעליו הפכו אותו לבית מחסה לניצולי השואה בתקופה הראשונה לשהותם באמריקה. הבית היה גדוש מהגרים יהודים פליטי שואה, רובם איבדו את משפחותיהם ונותרו גלמודים. בעל הבית ואשתו

כשקיבל האדמו"ר את המכתב הוא קרא בפרטנות את השמות. כשסיים לקרוא פנה אל משמשו ואמר לו: "תענה לו במכתב ותשאל אותו, מדוע הוא החסיר שם אחד? למה הוא לא הזכיר את הבת? תכתוב לו בשמי: אתה חושב שאתה מנהיג את העולם? לא, אינך מנהיג את העולם! יש מנהיג לבידה. למה לא ביקשת שאתפלל על הנפש הזאת? כל נפש מישראל היא עולם מלא. אינך יודע איזו ישועה יכולה לצמוח ממי שהשמטת את שמה..."

הגבאי של הרבי עשה כמצוותו. הוא שלח מכתב תשובה לאותו יהודי וציין את דברי הרבי ככתבם וכלשונם.

באותה תקופה עננים קודרים כיסו את שמי אירופה. הנאצים עלו לשלטון בגרמניה. לאחר כמה שנים פרצה מלחמת העולם השנייה. הנאצים כבשו בזו אחר זו את מדינות מזרח אירופה. מיליוני יהודים נלקחו למחנות עבודה, למחנות ריכוז והשמדה.

משרתת במסירות רבה את פליטי השואה האומללים.

האב הנרגש והנסער היה צמא לשמוע ממנה מה עבר עליה מאז עזבה את הבית. וסיפרה כי, "הבחורים שהגיעו לעיירתנו בזו ולעגו לעבר, והיללו את הקדמה. דבריהם השפיעו עלי מאוד. לאחר שעזבתי את הבית שמתני את פני לאמריקה, 'ארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות', שבה שולטים ערכי החירות והחופש.

כעבור זמן נישאתי. בעלי עשה חיל בעסקיו והתעשר. קנינו בית גדול ומפואר, והקמנו משפחה בסגנון אמריקאי טיפוס, בלי זיק של יהדות. הילדים התחנכו במוסדות כלליים ונטמעו בחברה האמריקאית.

אולם ברבות השנים התעורר בנו הניצוץ היהודי. חזרנו לשורשים, התקרבונו ליהדות והתחלנו לשמר שבת ולקיים מצוות, עד שהפכנו לבעלי תשובה אמיתיים."

לאחר המלחמה, כשראינו את הזרם הגדול של פליטי השואה שהגיעו

היו עסוקים עד מעל ראשם באירוח הפליטים ובדאגה לכל צרכיהם. הם שכנו אותם בחדרי הבית הרבים, סיפקו להם ארוחות חמות ושימשו להם אוזן קשבת למצוקותיהם ולרגשותיהם.

היהודי התיישב אל השולחן ואכל מהמאכלים שהכינה בעלת הבית. לאחר הארוחה קם ממקומו כדי להודות לבעלת הבית על מאכליה הערבים. הוא נשא את עיניו וראה דמות מוכרת. הוא הרהר לעצמו: "מנין אני מכיר אותה?"

הוא פנה אליה ושאל למוצאה. לתדהמתו היא ציינה את שם העיירה שממנה באה. הוא שאל אותה לשמה, וכשאמרה את שמה הוא נפל ארצה והתעלף.

זו היתה בתו האובדת!

הפגישה היתה מרגשת מאוד. האב לא ראה את בתו עשרות שנים, ועתה הוא נפגש עימה לראשונה בנסיבות מיוחדות. היא עזבה את ביתם בעודה נערה, ועתה היא אישה בגיל העמידה,

אני מרגיש בודד וגלמוד בעולם. הייתי בטוח שלא נותר לי שריד. והנה מן השמים גיליתי אותך! כעת התברר למפרע נפלאות ההשגחה העליונה. כל מה שקרה - היה מן השמים, כדי שתנצלי מעמק הבכא, תעזבי את אירופה ותתגוררי באמריקה, ואז תחזרי לשורשים ותעסקי בגמילות חסדים נפלאה עם פליטי השואה, ובזכות זו נפגשנו..."

"כעת אני מבין היטב את דברי הרבי", אמר האב. "הרבי הוכיח אותי: 'אתה חושב שאתה מנהיג את העולם? איך יודע איזו ישועה יכולה לצמוח ממי שהשמטת את שמה'."

"כמה הוא צדק!"

לאמריקה, הרגשנו צורך לסייע להם. אמרנו לעצמנו: מה יש לנו מהבית הגדול והמפואר שלנו? צריך לנצל אותו לעשיית חסד. וכך הפכנו את ביתנו לאכסניה לפליטי שואה".

ואז פנתה הבת לאביה: "ומה איתך, אבא? ספר לי מה קרה מאז עזבתי את הבית? היכן אמא? היכן אחיי ואחיותי?"

אמר לה האב: "כשעזבת את הבית חרב עלינו עולמנו. ניסינו להתעלם מקיומך, אך העניין רדף אותנו כצל, עד שפרצה מלחמת העולם השנייה. כל בני המשפחה נספו בשואה, אני היחיד ששרדתי. אוד מוצל מאש".

ואז פרץ האב בבכי: "מאז המלחמה

הסבלנות משתלמת

לבדוק מה יצא מכל הילדים האלו שהשתתפו במחקר, שעתה כבר הפכו לבוגרים. התברר דבר מעניין מאוד: כל אותם הילדים שהתגברו והתאפקו - הגיעו להצלחה גדולה יותר בחיים! הם תפסו מעמד גבוה יותר בחברה, אישו משרות גבוהות יותר, והפכו לדמיות בעלות יכולת ומוטיבציה גבוהים יותר. הם הצליחו פי כמה וכמה מאלו שלא היו בעלי סבלנות, שאימצו לעצמם את הסיסמא 'חטוף ואכול'.

הסבלנות והיכולת להתגבר ולהבליג - הן מרשם טוב להצליח בחיים ולהימנע מעברות. מי שלא ניחן במידות אלו - ימהר להתפתות ליצרו ולחטוא, ימהר למלא את תאוותיו. לעומתו, הסבלן מתנהג בחכמה, במתינות, בזהירות ובשליטה על יצריו.

זו היתה מעלתו הגדולה של משה רבנו. הרמב"ן מפרש את הכתוב (במדבר יב, א): "וְהָאִישׁ מִן־עָנָו מְאֹד"

בארצות הברית נערך באחד מבתי הספר מחקר מעניין: לקחו קבוצה של ילדים והושיבו בכיתה. הפרופסור, עורך המחקר, נכנס לכיתה ואמר: "הבאתי לכם שקית ובתוכה ממתקים טעימים. כל ילד יכול לקחת ממתק אחד. עלי לעזוב עתה את הכיתה, אשוב בהמשך. ילד שלא יקח ממתק מהשקית - אתן לו שניים כשאשוב". והוא עזב את הכיתה.

שבעים אחוזים מהילדים לא יכלו להתאפק. הממתק היה באמת משובח, והם אכלו אותו מיד. עשרים אחוזים נוספים התאפקו חמש עד עשר דקות ומשאו שהפרופסור לא שב - אכלו את הממתק. כשהפרופסור שב התברר כי רק עשרה אחוזים מהילדים לא נגעו כלל בממתק. הפרופסור ערך רישום מדויק מי לא אכל ומי אכל ואחרי כמה זמן אכל, את הכל תייק ושמר.

לאחר שתים-עשרה שנים הלכו

יש להמתין בסבלנות, ורק אז לקבל
החלטה האם לעשות מעשה או לא,
אם להגיב או לא.
כשפועלים במתינות ובסבלנות -
החיים מוצלחים יותר.

שהכוונה למידת הסבלנות, ומי
שסבלן ראוי להיות מנהיג.
בעצם זוהי עבודתנו בחיים: להתרגל
שלא כל דבר שרוצים חייב לבוא על
סיפוקו מיד!

בשורה טובה לחתנים!

שטר כתובה

מה'דור רב!

בימים אלו יצא לאור בס"ד שטר כתובה מהודר
שע"י מוסדות "אור החיים"

למעוניינים לרכוש ופרטים נוספים:

02-5000455

השבת!

ללא ספק, נדרשות לכך הרבה גבורה ותעצומות נפש, אך הדבר כדאי ומשתלם!

משה רבנו זכה, בשל מידה זו, להיות מנהיגם של ישראל, שהרמב"ם מכנה אותו "מבחר הנביאים". עלינו לאמץ מידה זו כעבודת חיינו!

מספרים על אחד מצדיקי ירושלים, שבכל פעם שאשתו היתה מקניטה אותו היה בולם את פיו ולא עונה.

פעם אחת, כשנכנס הביתה עם כמה מתלמידיו, אשתו התחילה לצעוק, אלא שהפעם בחר לענות לה.

שאלוהו תלמידיו: "הרי מכירים אנחנו את ענוותנותו המופלגת של רבנו. מדוע בחר הפעם לענות?"

השיב להם: "אם לא הייתי משיב כלום - אשתי היתה עלולה להתמוטט..."

"היא היתה מרגישה שאינני מתייחס בכלל לדבריה. עניתי את מה שעניתי לא מפני כבודי אלא מפני כבודה..."

מספרים על אדמו"ר צדיק, שהיו לו כמה מתנגדים, ובכל פעם שמישהו היה מבזה אותו, היה קונה מתנה קטנה, ושולח אותה אליו בצרוף מכתב תודה:

"תודה רבה שהצלת אותי מגזרה רעה..." , שכן ידוע שכל ביזיון שאדם סופג בשתיקה, מציל אותו ממשוהו שהיה אמור, חלילה, לקרות לו.

זאת ועוד, אם אדם היה יכול לדעת מאיזו גזרה רעה נצל - היה עושה סעודת הודיה על כל ביזיון שספג, שהרי אם היה בא עליו למשל, חלילה, איזושהו חולי, והיה נרפא ממנו - היה עושה על כך סעודת הודיה, ומדוע לא יעשה עתה סעודת הודיה, ואולי אפילו שתיים: אחת על שניצל מהחולי, והשניה על החולי שלא בא...?

ספגת ביזיון? שתוק! קבל בשמחה! ה' אוהב אותך ומנע ממך צרה - חולי או הפסד כספי - בתמורה לכך שלא

זוהי עבודת החיים!

לשלוט על המידות ולדעת להתגבר על כעס טבעי שמתעורר בכל מיני נסיבות.

המלאכה תקל עלינו אם נזכור שקבלת הביזיונות בשתיקה מצילה אותנו מהרבה גזרות קשות.

אדם מגיע הביתה אחרי יום שלם של עבודה. מיד בהיכנסו הוא מקבל "שטיפה" מהגברת...

אם יבחר לענות - כולנו יודעים שהסיפור יסתיים לא טוב...

לעומת זאת, אם ירכין את הראש, יאמר: "את צודקת! אני חייב לתקן את עצמי" - גם הגברת "תתקפל", וחיינו יהיו טובים ומאושרים הרבה יותר!

כך צריך לחיות - בין איש לאשתו, ובין אדם לחברו!

זוהי חובתנו: לעבוד על עצמנו. להשכיל לנצור את פינו ולהתנהג במידת הענוה.

הגמרא (יבמות סג ע"א) מספרת, שלרבי חייא היתה אשה קשה ורעה, שהרגיזה אותו ולא עשתה את רצונו, אולם רבי חייא, כשהיה עובר בשוק ורואה חנות, היה קונה לה מתנות.

רב, דודו של רבי חייא משני הכוונים, [בהיותו אח של אביו ואח של אמו], אמר לו: למה הינך מביא לה מתנות? הרי היא עושה לך רק צרות!

ענה לו רבי חייא: "דיינו שמגדלות בנינו ומצילות אותנו מן החטא!" - אדם שיש לו אשה נחשב כמי שיש לו 'פת בסלו', ולכן אינו חוטא.

בנוסף לכך יש לו הכרת הטוב כלפיה מכיוון שהיא מגדלת את בניו.

מקשים המפרשים: מדוע רב שאל על המתנות שקנה רבי חייא לאשתו? אדרבה, שיקנה לה מתנות, ובכך יכפה את יצרו הרע. וכי אינו יודע שצריך אדם לכפות את יצרו ולהיטיב עם מי שעושה לו רעה?

אלא, שכונתו של רב לא היתה לומר

שהיא משיבה רעה תחת טובה, שכן היא נותנת לי דברים הרבה יותר גדולים...

עד כדי כך היה זך לבבו, לא רק שלא כעס על מעשיה, אלא עוד חש חייב לה...

אנשים בדרגתנו זוכרים כל פגיעה שאי פעם פגעו בהם ומנפחים אותה הרבה מעבר לגודלה האמיתי, ואילו אנשים גדולים, למרות הפגיעה, מצליחים לראות את הטובות שקיבלו מן הפוגע, ועושים ככל יכולתם כדי להשיב לו כגמולו הטוב!...

שאינו צריך לעשות לה טובות, כי אם לומר, שבכך שרבי חייא מביא לאשתו טובה, והיא משיבה לו רעה, הוא מכשיל אותה, ככתוב "מְשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תִּמְוֶשׂ רָעָה מִבֵּיתוֹ" (משלי יז, יג), וגם יש בזה איסור של "וְלִפְנֵי עֵוֶר לֹא תִתֵּן מִכְשֶׁל" (ויקרא יט, יד)!

אמר לו רבי חייא: על מה אתה מדבר? הביזיונות שהיא מבזה אותי, והעקיצות שהיא עוקצת אותי, הם כאין וכאפס כנגד הדבר הגדול שאני מקבל ממנה - שהיא מצילה אותי מן החטא ומגדלת את בניי! אין זה נקרא

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמהה סוליקה

לרפואת: רמי בן חיה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ורחם הי"ו, ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו, אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו, התינוקת נטע בת ג'וזנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איזה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

לאה בת פנינה ז"ל, מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל, ת.נ.צ.ב.ה.